

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัย

Development Process Management Integrated Learning Concept
Contemplative Education Learning by Using Research as A Base
and System Trainer for Students, Teachers, Early Childhood
Education Branch

สรวงพร กุศลสง¹

Srourngporn Kusulsong¹

¹รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

E-mail : hometoy@hotmail.com โทร 08-1839-4832

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัย 2) เพื่อประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัย

กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ชั้น ปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 14 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ทดลองระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาครูจำนวน 1 คน และครูประจำการในสถานศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ แบบสอบถามพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษา แบบสำรวจความพึงพอใจในการอบรม แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา แบบประเมินการนิเทศการจกกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา และแบบประเมินความพึงพอใจของการใช้รูปแบบ ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัย พบว่าบทบาทการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ที่มีต่อนักศึกษา ด้านการกำหนดจุดประสงค์ ด้านการออกแบบการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ ทุกด้านคิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษา ก่อนการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 65.06 หลังการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 87.12 และมีพฤติกรรมการณ์เรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น จากกระบวนการอบรมให้ความรู้ของนักศึกษา และครูพี่เลี้ยง พบว่ามีความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.51$) สำหรับผลการประเมินการเรียนรู้ ด้านความรู้ ความเข้าใจในการเรียนรู้ ก่อนการอบรม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.78, S.D. = 0.61$) และหลังการอบรมมีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.71, S.D. = 0.47$) สำหรับผลการนิเทศการจกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบประเมินการนิเทศการจกกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา 2) มีผลการประเมิน ตามประเด็นของตัวบ่งชี้ ทุกข้อคิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับผลการประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.67$)

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ จิตตปัญญาศึกษา การวิจัยเป็นฐาน ระบบที่เลี้ยง

Abstract

This research has the objectives of research 1) to develop the learning management process model Integrated concept of psycho-education Learning using research as a base And the mentor system For students of teachers in early childhood education 2) to evaluate the satisfaction of using the learning management process model Integrated concept of psycho-education Learning using research as a base And the mentor system For students of teachers in early childhood education target group The research used is the Bachelor of Education Program in Early Childhood Education, Faculty of Education. Phetchabun Rajabhat University, 5th year, 1st semester, academic year 2017, 14 people by selecting Experiment between teacher experience training Instructors, students, teachers, 1 person and 14 regular teachers in early childhood education institutions. The research instruments were questionnaires of students' opinions on learning management of teachers. Student learning behavior questionnaire Training surveys learning management plan Student Learning Assessment Form Evaluation form for supervision of student learning activities And the satisfaction evaluation form of using the form

The results of the research were as follows: 1) The development of learning management process model Integrated concept of psycho-education Learning using research as a base And the mentor system For students in the field of early childhood education, it was found that teachers' learning management roles With students In determining the purpose Teaching and learning design In measurement and evaluation And the use of resources to support learning All aspects accounted for 100% for the analysis of learning behavior of students. Before learning Accounted for 65.06 percent after learning Accounted for 87.12 percent and developed learning behavior From the training process to educate students And mentor Found that the satisfaction of training was at the highest level ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.51$) for the evaluation of knowledge learning, understanding of learning before training was at a high level ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.61$) and after the training had the highest level of knowledge and understanding ($\bar{X} = 4.71$, $SD = 0.47$) 2) Effective results appraisal According to the point of all indicators, representing 100 percent for the results of satisfaction evaluation using the learning management process model Integrated concept of psycho-education Learning using research as a base And the mentor system For students of teachers in early childhood education At a high level ($\bar{X} = 4.35$, $S.D. = 0.67$)

Keywords : Development of Learning Management Process Model, Contemplative Education, Base Research, Mentor System

บทนำ

พันธกิจสำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่ง คือการผลิตและพัฒนาครู ซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ในหมวด 1 มาตรา 7 ซึ่งการประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้ตระหนักถึงปัญหาและเห็นความสำคัญของเรื่องนี้จึงได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาระบบการวิจัยสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาสังคมชุมชนท้องถิ่นระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยและมหาวิทยาลัยราชภัฏ 40 แห่ง เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2558 เพื่อดำเนินงานสนับสนุนการพัฒนาการวิจัยสู่ความเป็นเลิศ

วัตถุประสงค์หนึ่งตามบันทึกข้อตกลงนี้คือการสร้างงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม ชุมชน ท้องถิ่นเชิงประเด็น อาทิ ปฏิรูปการศึกษาเพื่อท้องถิ่น วิทยาศาสตร์ท้องถิ่น นำไปสู่การสร้างอาชีพในท้องถิ่น ซึ่งที่ประชุมสภาอธิการบดีมีมติเห็นชอบให้สภาคณะบดีคณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยการฝึกหัดครูมหาวิทยาลัยราชภัฏจัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตและพัฒนาครูโดยใช้โครงงานฐานวิจัยโดยใช้แนวคิดจาก ผลของโครงการวิจัย Teacher Coaching และโครงการวิจัยเพาะพันธุ์ปัญญาเป็นฐาน แล้วนำมาเชื่อมโยงกับกระบวนการผลิตและพัฒนาครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยมีแนวคิดหลักที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย และแนวทางในการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครู ดำเนินการพัฒนากลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาครู อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 โดยใช้แนวคิดและกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา แนวคิดและกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโครงงานฐานวิจัย (RBL) จากงานวิจัยโครงการเพาะพันธุ์ปัญญา แนวคิดการโค้ชจากงานวิจัย Teacher Coaching ประกอบกับการพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตและพัฒนาครูในคณะครุศาสตร์ ที่นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปใช้ในกระบวนการผลิตและพัฒนาครู ดำเนินการโดยพัฒนาครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาครูกลุ่มเป้าหมาย และให้นักศึกษาครูกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมได้โครงการในระยะที่ 1 นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงในโรงเรียนที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และสร้างชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) โดยอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาครูและอาจารย์นิเทศก์ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาบัณฑิตครูพร้อมทั้งเป็น “โค้ช” ให้กับนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูฝึกใช้ในวัตรกรรมที่ได้รับการพัฒนามากับนักเรียนของตนเอง โดยมีครูพี่เลี้ยงเป็น “โค้ช” ที่โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกปฏิบัติตามแนวจิตตปัญญาศึกษาจะช่วยพัฒนาทักษะในการสื่อสาร การมีสมาธิ ช่วยลดความเครียด และก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์จิตตปัญญาศึกษามีลักษณะเด่นที่แตกต่างไปจากการศึกษาทั่วไป โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับความรู้ที่ได้จากภายในจิตใจของผู้เรียนรู้ ให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมของจิตใจผู้เรียน การยกระดับจิตสำนึกของมนุษย์สู่ระดับสูงสุด ให้ผู้เรียนเกิดปัญญาระดับสูงและบ่มเพาะให้เกิดคุณลักษณะเชิงบวก เน้นการเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจในหลากหลายมิติ การเผชิญหน้ากับความจริงและข้อจำกัดต่างๆ ดังนั้นการนำแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปใช้ในการจัดการศึกษาจะทำให้มีโอกาสประสบความสำเร็จทำให้คุณภาพการศึกษาและสังคมโดยรวมดีขึ้น (สุวัฒนา จิตต์รัตนอรุณ, 2556) นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบระเบียบเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้หรือข้อค้นพบใหม่ เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องหรืออาจกล่าวได้ว่า กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 มาตรา 24 (5) ว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้” (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

กระบวนการพัฒนาครู มีเอกลักษณ์และมีความเป็นเฉพาะแตกต่างจากการพัฒนาวิชาชีพอื่นตรงที่วิชาชีพครูนั้น จะต้องนำความรู้ความสามารถที่ได้เรียนมาจากสถาบันฝึกหัดครู ไปประยุกต์ใช้ และบูรณาการ ออกแบบเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ประกอบกับการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้และความต้องการตามบริบทของสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาส่งผลต่อลักษณะผู้เรียนที่จะต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น หากไม่ศึกษาหรือทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ก็ไม่อาจนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพได้ ด้วยวิธีการสอนเดิมที่ประสบความสำเร็จในครั้งหนึ่งๆ นั้น ก็อาจไม่ประสบความสำเร็จเมื่อนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่นๆ ดังนั้น เรื่องของกระบวนการของการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (Continuing Professional Development) จึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาครู ตามแนวคิดของ Gordon (2004, 9) ที่เน้นว่าการพัฒนาครูจำเป็นต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบ และในแต่ละช่วงเวลาของการพัฒนาควรเลือกใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ทั้งด้านความรู้เชิงเนื้อหาที่ใช้สอน วิธีการสอน ตลอดจนคุณภาพอื่นๆ ของครูผู้สอนเองด้วยในเส้นทางการพัฒนาวิชาชีพครู มีประสบการณ์และความรู้หลายอย่างที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติและลงมือทำเป็นความรู้ที่ไม่ได้เขียนไว้ในเอกสารหรือตำรา จึงมีความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ของผู้อื่น การมีพี่เลี้ยงที่คอยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และช่วยแก้ไขปัญหา โดยไม่ต้องส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพหรือเผชิญกับความผิดพลาดเหล่านั้นซ้ำอีก ด้วยเหตุนี้การเป็นพี่เลี้ยงจึงเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะช่วยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระบบพี่เลี้ยง (mentoring) โดยมีพี่เลี้ยง (mentor) ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ครู ส่งเสริมครูให้สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง จัดเป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based training) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญมากทั้งการพัฒนาในช่วงที่เป็นนักศึกษาครู (pre-service) ได้แก่ การเป็นครูพี่เลี้ยงในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ดังนั้นสาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงได้จัดทำโครงการวิจัยพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการ การจัดการเรียนรู้อันหลากหลาย และเชื่อมโยงสัมพันธ์กันนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาที่เป็นสถานการณ์จริง และเพื่อ สนับสนุนให้คณาจารย์นักวิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายทางวิชาการกับครูประจำการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานการเรียนรู้ที่เป็นเชิงประจักษ์ เป็นการพัฒนารูปแบบมีส่วนร่วมทำให้การเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และสามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

กลุ่มเป้าหมาย

1. นักศึกษา หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ชั้น ปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 14 คน จำนวน 2 หมู่เรียน ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง หมู่เรียนละ 7 คน โดยใช้บริบทของโรงเรียนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
2. อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาครูกลุ่มเป้าหมายชั้นปีที่ 5 จำนวน 1 คน
3. ครูประจำการในสถานศึกษาระดับปฐมวัย ที่เป็นครูพี่เลี้ยงจำนวน 14 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ โดยนักศึกษาจะดำเนินการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ ในด้านการกำหนดจุดประสงค์ ด้านการออกแบบการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้
2. แบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยให้นักศึกษาประเมินการเรียนรู้ของตนเองในด้านการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการประเมินการเรียนรู้และนำผลการประเมินไปใช้ ก่อน และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. แบบสำรวจความพึงพอใจในการอบรม ความรู้เกี่ยวกับ จิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง
4. แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ (CCRP MODEL)
5. แบบประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา

6. แบบประเมินการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยที่เลี้ยงจะดำเนินการนิเทศนักศึกษาจำนวน 3 ครั้ง

7. แบบประเมินความพึงพอใจของการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบที่เลี้ยง ผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูล

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานและระบบที่เลี้ยงสำหรับนักศึกษา ครูสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือความหมายความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา กระบวนการใช้การวิจัยเป็นฐานและการให้คำปรึกษาด้วยระบบที่เลี้ยง งานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย แบ่ง เป็น 2 ชั้น รวมเป็น 4 ระยะดังนี้

ชั้นที่ 1 การพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบที่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัย แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดอบรม ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาครู อาจารย์นิเทศ และครูที่เลี้ยงประจำสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้ด้วยโครงงานฐานวิจัย (RBL) และแนวคิดการโค้ช ดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจาก มคอ 3 ของรายวิชาเทคนิคการจัดการและทักษะการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย รายวิชาการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย และรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และระบบที่เลี้ยง เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมเบื้องต้นของนักศึกษา และอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ โดยนักศึกษาจะดำเนินการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ ในด้านการกำหนดจุดประสงค์ ด้านการออกแบบการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ และนักศึกษาทำแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยให้นักศึกษาประเมินการเรียนรู้ของตนเองในด้านด้านการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการประเมินการเรียนรู้และนำผลการประเมินไปใช้ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยดำเนินการกับนักศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 56 คน ในการตอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคำร้อยละ เพื่อนำผลมากำหนดแนวทางในการออกแบบการพัฒนานักศึกษาต่อไป

2. วิเคราะห์ผลจากแบบสอบถาม และกำหนดแนวทางการจัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบที่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย

ระยะที่ 2 การอบรม ให้ความรู้นักศึกษา อาจารย์ และครูที่เลี้ยง เกี่ยวกับเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบที่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย โดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 14 คน และครูที่เลี้ยงที่เป็นนิเทศประจำสถานศึกษา จำนวน 14 คน อาจารย์ผู้สอนจำนวน 1 คน

2. จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 2 วัน เกี่ยวกับเรื่องแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบที่เลี้ยง และชี้แจงรูปแบบการนิเทศนักศึกษาระหว่างการจัดกิจกรรมเรียนรู้

ด้วยรูปแบบ (CCRP MODEL) ในสถานศึกษา ช่วงฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลังการอบรมได้ให้นักศึกษา และครูที่เลี้ยงทำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม และนักศึกษาประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง และประเมินการเรียนรู้ก่อนและหลังการอบรม

3. สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ (CCRP MODEL) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นทบทวนประสบการณ์เดิม 3) ขั้นการเรียนรู้อย่างมีเป้าหมาย 4) ขั้นเรียนรู้จากการปฏิบัติ 5) ขั้นสรุปสะท้อนคิด 6) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยนักศึกษาจะนำความรู้ ที่ได้รับการอบรมมาจัดทำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ (CCRP MODEL) ที่บูรณาการด้วยกระบวนการวิจัย การใช้นวัตกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ การบูรณาการกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ซึ่งระหว่างการทำกิจกรรมจะได้รับคำแนะนำ คำปรึกษา ด้วยระบบพี่เลี้ยง จากอาจารย์นิเทศ และครูพี่เลี้ยงจำนวน 3 ครั้ง โดยใช้แบบประเมินการนิเทศการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา และมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันด้วยกระบวนการ PLC

4. การหาคุณภาพเครื่องมือ เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณา แผนการจัดการเรียนรู้ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.25$) สำหรับแบบประเมินการเรียนรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 แสดงว่ามีคุณภาพ

ระยะที่ 3 การทดลองระหว่างการทำประสบการณ์วิชาชีพครูจะมีการปฏิบัติการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ (CCRP MODEL) ในสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดำเนินการทดลอง 12 สัปดาห์ ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง โดยมีอาจารย์นิเทศ และครูพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ ร่วมแก้ปัญหาระหว่างการจัดการกิจกรรมเพื่อพัฒนากิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ดำเนินการดังนี้

1. ปฏิบัติการทดลองการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ (CCRP MODEL) โดยการทดลองในสถานศึกษาระดับปฐมวัย และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประเมินตนเองของนักศึกษา การประเมินพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาด้วยกรณินิเทศจากอาจารย์ผู้สอน และครูพี่เลี้ยง จำนวน 3 ครั้ง และการรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของนักศึกษา

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลของพฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างการจัดการกิจกรรมตามรูปแบบ ที่ต้องการพัฒนาเป็นการนิเทศติดตาม การสังเกตพฤติกรรม แล้วบันทึกผลการสังเกตและการปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนด บันทึกข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษา สรุปข้อมูลของพฤติกรรมที่บันทึกมี 2 แบบ คือ

2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นการบันทึกปริมาณของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง รวม 3 ครั้ง จากครูพี่เลี้ยง และหาค่าร้อยละของปริมาณพฤติกรรม ตัวบ่งชี้ที่แสดงออก

2.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา ในแบบบันทึกพฤติกรรมเป็นรายบุคคล และสรุปผล รวมเป็น 3 ครั้ง ควบคู่กับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

3. บันทึกรายงานความก้าวหน้าของการจัดการกิจกรรมโดยการบันทึกการสอนเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งมีประเด็นที่ต้องรายงานดังนี้

3.1 นำเสนอรายละเอียดของกิจกรรมที่จัดการเรียน หน่วยการเรียนรู้ วันที่ดำเนินการ รูปแบบกิจกรรมที่ออกแบบที่เกิดขึ้นขณะทำกิจกรรม เทคนิค - วิธีการที่ใช้ในการจัดการกิจกรรม

3.2 ประเมินผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดประสบการณ์ของตนเอง การเรียนรู้ด้านจิตตปัญญา ศึกษา การเรียนรู้ด้านการวิจัย และการจัดการกิจกรรมแบบโครงการ สิ่งที่ต้องปรับปรุงครั้งต่อไป สิ่งที่ได้เรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ใหม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.3 สรุปผลการจัดการกิจกรรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สะท้อนคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการกิจกรรม นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้รับด้วย กิจกรรมการระดมสมอง บรรยายความรู้สึก ต่อผลการพัฒนาการจัดการกิจกรรมของตนเองและกับเพื่อน พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ

4. การนิเทศผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาด้วยกระบวนการนิเทศติดตาม 3 ครั้ง และจากการนิเทศของครูพี่เลี้ยงโดย จะมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ (CCRP MODEL) โดยดำเนินงาน 3 ครั้งเดือนละ 1 ครั้งที่อยู่ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา ซึ่งนักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทั้ง 14 คนจะได้รับคำแนะนำ และให้คำปรึกษาจากครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศเพื่อประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ และความก้าวหน้าของนักศึกษา เพื่อนำผลมาสรุป และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัย

ระยะที่ 4 การประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบ (CCRP MODEL)

1. การสรุปผลการใช้รูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัย จากนักศึกษา และครูพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมของตนเองและกับเพื่อนในการร่วมโครงการครั้งนี้ พร้อมแสดงเหตุผลประกอบ ระบุปัญหาหรืออุปสรรค และระบุข้อคิดที่ได้ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติการดำเนินการพัฒนาดังนี้

2. ประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนและกระบวนการผลิตนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง โดยการใช้เครื่องมือดังนี้ แบบประเมินความพึงพอใจของการใช้รูปแบบการพัฒนากระบวนและกระบวนการผลิตนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง ผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูล สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

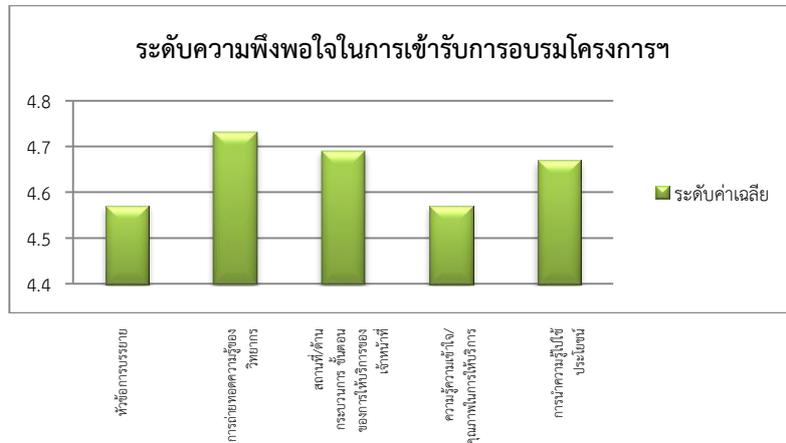
การพัฒนาแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ได้มีการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจแก่อาจารย์ ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษา และศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม ผลการศึกษาดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรมโครงการอบรมพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัย

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. หัวข้อการบรรยาย			
1.1 แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา	4.50	0.52	มาก
1.2 หลักการและวิธีการหมุนเสริมด้วยการโค้ช และแนวคิดชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้	4.57	0.51	มากที่สุด
1.3 วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดจิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยงและการวิจัยเป็นฐาน	4.64	0.50	มากที่สุด
รวม	4.57	0.51	มากที่สุด
2. ด้านการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร			
2.1 ความสามารถของวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้	4.57	0.51	มากที่สุด
2.2 การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามหรือมีส่วนร่วม	4.71	0.47	มากที่สุด
2.3 ความสุภาพและความชัดเจนของคำตอบ	4.86	0.36	มากที่สุด

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2.4 การอธิบายและการขยายความ	4.79	0.43	มากที่สุด
2.5 ความน่าสนใจของกิจกรรม	4.71	0.47	มากที่สุด
รวม	4.73	0.48	มากที่สุด
3. สถานที่/ด้านกระบวนการ ขั้นตอนของการให้บริการของเจ้าหน้าที่			
3.1 มีการจัดกระบวนการและขั้นตอนเป็นระบบชัดเจน	4.64	0.50	มากที่สุด
3.2 สถานที่จัดอบรมมีความเหมาะสมกับรูปแบบโครงการ	4.71	0.47	มากที่สุด
3.3 เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพ เป็นมิตร กระตือรือร้น เต็มใจบริการ	4.71	0.47	มากที่สุด
3.4 การชี้แจงและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการให้บริการที่ชัดเจน	4.71	0.47	มากที่สุด
3.5 ระยะเวลาดำเนินการมีความเหมาะสม	4.64	0.50	มากที่สุด
3.6 มีการประสานและการประชาสัมพันธ์	4.71	0.47	มากที่สุด
3.7 มีเอกสาร/แผ่นพับ/ข้อมูลต่างๆ ประกอบการอบรมให้บริการ	4.71	0.47	มากที่สุด
รวม	4.69	0.53	มากที่สุด
4. ด้านความรู้ความเข้าใจ/คุณภาพในการให้บริการ			
4.1 ความรู้ที่ได้รับตรงตามวัตถุประสงค์/ความต้องการของผู้เข้าอบรม	4.57	0.51	มากที่สุด
รวม	4.57	0.51	มากที่สุด
5. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์			
5.1 เนื้อหาที่ได้รับ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและการทำงานได้	4.71	0.47	มากที่สุด
5.2 เอกสาร/สื่อ/นวัตกรรมที่ได้รับ สามารถนำไปใช้ประยุกต์ได้	4.79	0.43	มากที่สุด
5.3 ความรู้จากการอบรมสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้	4.50	0.52	มาก
รวม	4.67	0.51	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.67	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัยเรื่องความพึงพอใจที่ได้รับการอบรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.51) โดยสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านหัวข้อการบรรยายอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.51) ด้านการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.48) ด้านสถานที่/ด้านกระบวนการ ขั้นตอนของการให้บริการของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.53) ด้านความรู้ความเข้าใจ/คุณภาพในการให้บริการอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.51) และด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.51) แสดงว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในเรื่องที่ได้รับความรู้ นอกจากนี้ผลการประเมินความพึงพอใจดังกล่าวสามารถนำเสนอในรูปแบบแผนภูมิได้ ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งด้านหัวข้อบรรยาย การถ่ายทอดความรู้ สถานที่และกระบวนการ ความรู้ความเข้าใจ และการนำความรู้ไปใช้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

การจัดอบรมให้ความรู้เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษา กระบวนการวิจัย การสอนแบบโครงการ การนิเทศ ด้วยระบบพี่เลี้ยงส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจสูงขึ้น ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความรู้ความเข้าใจ ก่อน เข้าอบรม	3.78	0.61	มาก
2. ความรู้ความเข้าใจ หลัง เข้าอบรม	4.71	0.47	มากที่สุด
รวม	4.25	0.10	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความก้าวหน้าด้านความรู้ความเข้าใจของรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครู สาขาการศึกษาปฐมวัย ก่อนการอบรมนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.61) และ หลังการอบรมนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47) แสดงว่านักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ($\bar{X} = 0.93$) นอกจากนั้นสามารถนำเสนอผลดังกล่าวในรูปแบบแผนภูมิได้ดังภาพที่ 2 ดังนี้

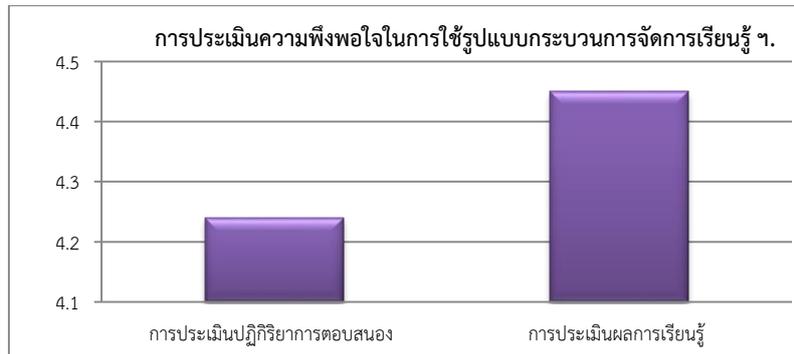
ภาพที่ 2 แสดงผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น

การพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ครูสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และกระบวนการให้คำปรึกษาของครูพี่เลี้ยง และอาจารย์ตามรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มีผลการประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิด จิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การประเมินปฏิริยาการตอบสนอง			
1. ครูเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนจากประสบการณ์ตรงบน พื้นฐานของกิจกรรมการเรียนรู้	4.27	0.52	มาก
2. ได้รับการจัดการเรียนรู้จากปัญหาในสถานการณ์ที่หลากหลายและสถานศึกษาจริง	4.13	0.35	มาก
3. ผู้สอนให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้อยู่เสมอ	4.27	0.58	มาก
4. เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมเหมาะสมต่อการเรียนรู้เนื้อหาในแต่ละหน่วย	4.27	0.64	มาก
5. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติกิจกรรม และการร่วมกิจกรรมมี ขั้นตอนชัดเจน สามารถดำเนินการได้	4.27	0.52	มาก
รวม	4.24	0.53	มาก
การประเมินผลการเรียนรู้			
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม ของรูปแบบ	4.47	0.51	มาก
7. เนื้อหา / สารที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนรู้ เหมาะสมกับกระบวนการในการจัดกิจกรรมของรูปแบบ	4.53	0.51	มากที่สุด
8. นักศึกษาสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้สอดคล้องกับจุดประสงค์	4.47	0.51	มาก
9. เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ศึกษาจากสภาพปัญหาที่พบจริงตามกระบวนการระบบพี่เลี้ยง	4.23	0.43	มาก
10. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงระดับ ปฐมวัยทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน	4.25	0.51	มาก
รวม	4.45	0.50	มาก
โดยรวมทุกด้าน	4.35	0.67	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขา การศึกษาศาสตร์ทั้งนี้โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.67) โดยสามารถเรียงลำดับได้ ดังนี้ด้านการประเมินปฏิริยาการตอบสนอง อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.53) และ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.50) แสดงว่าผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน และครูพี่เลี้ยง มีความพึงพอใจต่อรูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบ พี่เลี้ยง นอกจากนั้นยังสามารถเสนอผลการศึกษาดังกล่าวในรูปแบบแผนภูมิดังภาพที่ 3 ดังนี้

ภาพที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัยแสดงว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจในการใช้รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการประเมินปฏิบัติการตอบสนอง และการประเมินผลการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

สรุปและวิจารณ์ผลการวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง เป็นการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาวิชาชีพครู ด้วยระบบครูพี่เลี้ยงเป็นการเพิ่มศักยภาพ และคุณภาพ ซึ่งจะสะท้อนจากกระบวนการของการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ (CCRP MODEL) และมีการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่หลากหลายทั้งจิตปัญญา กระบวนการวิจัย การสอนแบบโครงการ การแนะนำด้วยระบบพี่เลี้ยง Coaching และมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการวางแผนและออกแบบกิจกรรม กระบวนการที่บูรณาการให้นักศึกษาได้เรียนรู้แบบ Active Learning ทำให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมที่จะพัฒนานักศึกษาร่วมกัน กิจกรรมที่นำไปจัดสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงตนเองมีการตระหนักรู้ กล้าคิด กล้าแสดงออก มีการวางแผนการทำงานที่เป็นระบบรู้จักตนเองและยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนทำให้ผู้เรียนสามารถรู้จักประเมินตนเองได้และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และเรียนรู้อย่างมีความสุข พบว่า มีการศึกษาข้อมูลของแนวคิดต่างๆ เพิ่ม ให้สอดคล้องกับรูปแบบแนวคิด และการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับบริบทของสถานศึกษา จัดเตรียมสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน การเตรียมความพร้อมทั้งอาจารย์ผู้สอน ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษา ประกอบกับการ ประเมินตนเองทุกท้ายกิจกรรมเพื่อปรับปรุงแบบกิจกรรมอยู่เสมอสามารถสรุปผลและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัย อภิปรายได้ดังนี้

1.1 ผลจากการสอบถามการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์มีค่าร้อยละ 100 ซึ่งถือว่าบทบาทการสอนของอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาอยู่ในระดับดีมาก แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนมีการเตรียมการสอน วิเคราะห์ผู้เรียน วางแผน และออกแบบกิจกรรมโดยเน้นการบูรณาการนวัตกรรมการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินตามสภาพจริง และการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่หลากหลาย ทำให้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนในทางที่ดีขึ้น

1.2 ผลจากการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยตนเองมีการพัฒนาสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีกระบวนการคิดวิเคราะห์ ตระหนักรู้ในพฤติกรรมของตนเอง และมีการปรับเปลี่ยนในทางที่ดีขึ้น โดยมีการแสวงหาความรู้ รวมกลุ่มกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังความคิดเห็น กล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบ และมีระบบในการวางแผนการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน เข้าใจกระบวนการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยง ประเด็นที่พบจากการศึกษาวิจัย คือการบูรณาการจิตตปัญญาศึกษาด้วย กระบวนการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเพลง ทำทาง สมาธิ การจัดกิจกรรมสุนทรียสนทนา การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันระหว่างผู้เรียน การจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สามารถนำไปทดลองกับเด็กปฐมวัยในช่วงเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แสดงว่านักศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้นวัตกรรมตามรูปแบบ (CCRP MODEL) จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาสามารถวิเคราะห์การจัดกิจกรรม กำหนดจุดประสงค์ กระบวนการ การวัดประเมินผล มีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ด้วยกระบวนการวิจัย สามารถวางแผน ออกแบบกิจกรรม ปฏิบัติการทดลอง สะท้อนคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันแบบมีส่วนร่วม มีการทำงานเป็นทีม โดยมีอาจารย์ และครูพี่เลี้ยงเป็นผู้อำนวยการความสะดวกและให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังที่สุมน อมรวิวัฒน์ (2551, น. 10) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการจิตปัญญาศึกษาเป็นกระบวนการในการเรียนรู้ของบุคคลที่เน้นการเรียนรู้จากภายใน คิดและใคร่ครวญจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่เรียนรู้ เกิดความเข้าใจในความเป็นธรรมชาติของสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เกิดปัญญา ทำให้จิตใจได้รับการพัฒนาอย่างแท้จริง เพื่อพัฒนาด้านในหรือจิตใจของมนุษย์ด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ ตั้งใจฟังอย่างลึกซึ้งด้วยจิตตั้งมั่น แล้วนำมาคิดใคร่ครวญเพื่อให้นำไปปฏิบัติให้เห็นผลจริง เกิดความตระหนักถึงคุณค่าสิ่งต่างๆ โดยปราศจากอคติ เกิดความรัก ความเมตตาต่อสิ่งรอบตัว และเฝ้ามองเห็นตามที่เป็นจริง จากการฝึกสังเกตธรรมชาติของจิต เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงจากภายในสู่ภายนอกอย่างมีสติ ไม่มียึดติด อัตตาตัวตนและมีจิตสานึกต่อส่วนรวม

1.3 การนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมทำให้นักศึกษา และครูพี่เลี้ยง ได้มีความเข้าใจในกระบวนการ และสามารถเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้กระบวนการของการให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะ เกิดประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม เป็นการปรับเปลี่ยนเพื่อการพัฒนาเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ดังที่ ชลลดา ทองทวี และคณะ (2551, น. 31-37) ยังได้เสนอหลักการเรียนรู้แบบองค์รวมไว้อีกแนวคิดหนึ่ง ดังนี้ 1) เด็กจะต้องได้เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง 2) เด็กจะต้องได้เรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ โดยได้เรียนรู้ที่จะเข้าใจสังคม (social literacy) และ เข้าใจอารมณ์ (emotional literacy) 3) เด็กจะต้องได้เรียนรู้เกี่ยวกับการยืดหยุ่นปรับตัว (resilience) 4) เด็กจะต้องได้เรียนรู้เกี่ยวกับสุนทรียะ เพื่อให้เห็นความงามในทุกสิ่งรอบตัว ยุทธวิธีที่จะ บรรลุเป้าหมายของการสร้างเด็กที่มีความเป็นองค์รวม ต้องอาศัยแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงต้องมีบทบาทการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเชิงความสัมพันธ์ (Relational practices) เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นกระบวนการฝึกสติ เฝ้ามองสภาวะภายในสะท้อนตนเอง อาศัยความสัมพันธ์ของกลายณมิติ สะท้อนซึ่งกันและกัน กิจกรรมที่สามารถนำมาใช้ในดำเนินนี้ ได้แก่ 1) สุนทรียสนทนา (Dialogue) 2) การฝึกฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep listening) 3) การสะท้อนความคิด (Reflection) 4) การเขียนบันทึก (Journal) 5) การสนทนากับเสียงภายใน (Voice dialogue) ประการผลที่เกิดจากการพัฒนาทำให้เกิดการเรียนรู้ภายในตน ทำให้นักศึกษาเข้าใจถึงข้อจำกัดและศักยภาพของตนต่อการเรียนรู้และพัฒนาจากพฤติกรรมเป้าหมาย สามารถบันทึกความรู้สึกต่อความก้าวหน้าในการพัฒนาตนเอง เกิดการปรับเปลี่ยนความคิดเพื่อปฏิบัติสิ่งใหม่ๆ ต่อตนเอง ผลลัพธ์ที่ส่งผลโดยตรงต่อตนเองทำให้เข้าใจ ยอมรับและเกิดการปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมกับตนเอง ทำให้ทุกกิจกรรมเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความรักความเมตตาต่อตนเองและผู้อื่น การเรียนรู้เมื่อเกิดขึ้นกับผู้เรียนแล้วผู้สอนหวังจะให้เกิดความยั่งยืน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะรู้ได้อย่างไรว่าบรรลุผล อาจต้องใช้กระบวนการวิจัยมาสนับสนุนการเรียนรู้ การบูรณาการจึงเกิดแบบผสมผสานกัน การออกแบบกิจกรรม รูปแบบต่าง ที่ใช้กับผู้เรียนนักศึกษาจะเป็นผู้เลือกกระบวนการวิจัยในการพัฒนาเด็กโดยให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 จึงได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการบนฐานกระบวนการวิจัยเพื่อให้ผู้เรียนและนักศึกษาใช้กระบวนการในการกำหนดประเด็นปัญหา การตั้งสมมุติฐาน การทดลองปฏิบัติ การเก็บรวบรวมข้อมูลการออกแบบกิจกรรม การเลือกใช้เครื่องมือ และการประเมิน ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็นไปตามสภาพจริง ทุกกระบวนการของกิจกรรม และสรุปผล เพื่อหาข้อสรุป และองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น

1.4 ผลจากการปฏิบัติทดลองการใช้รูปแบบ (CCRP MODEL) ในครั้งนี้ นักศึกษาจึงคิดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ด้วยกระบวนการวิจัยเพื่อสรุปยืนยันการเรียนรู้ที่เกิดจากการพัฒนา ซึ่งสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเต็ม (2547, น. 37) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้แบบใช้การวิจัยเป็นฐาน ไว้ว่า เป็นการสอนเนื้อหาวิชา เรื่องราวกระบวนการทักษะ และอื่นๆ โดยใช้รูปแบบการสอนชนิดที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาหรือสิ่งต่างๆ ที่ต้องการสอนนั้น โดยอาศัยพื้นฐานกระบวนการวิจัย และทฤษฎี ขัมมณีนี

(2548, น. 3) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบใช้การวิจัยเป็นฐานหรือใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ก็คือ การจัดให้ผู้เรียนและใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการสืบสอบในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ ศึกษาวิจัย ในการดำเนินการแสวงหาความรู้ใหม่หรือคำตอบที่เชื่อถือได้การจัดการศึกษาแบบ Research-Based Learning (RBL) หมายถึง การเรียนรู้เป็นการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วยกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์เรียนรู้ การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ ผู้สอนจึงควรใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนการสอน ซึ่งใช้กระบวนการวิจัย 6 ชั้น ดังนี้ ชั้นที่ 1 ชั้นระบุปัญหาการวิจัย ชั้นที่ 2 ชั้นตั้งสมมติฐาน ชั้นที่ 3 การพิสูจน์ทดสอบสมมติฐาน ชั้นที่ 4 ชั้นรวบรวม ข้อมูล ชั้นที่ 5 ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล และชั้นที่ 6 ชั้นสรุปผล ซึ่งระบบการศึกษาไทยได้เริ่มนำเอา การเรียนรู้จากการ ทำโครงการ (Project-Based Learning : PBL) ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ปฏิบัติ (Learning by Doing) เข้ามาใช้ เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้นอกห้องเรียน แต่มักเกิดเป็นผลเป็นการให้เด็กได้ “ทำชิ้นงาน” ซึ่งให้ทักษะ บางประการ เช่น การทำงานเป็นกลุ่ม การบริหารเวลา เท่านั้น หากได้มีการนำกระบวนการวิจัยและหลักการ วิทยาศาสตร์มาทำกับโครงการ นอกจากจะได้บูรณาการวิชาเข้ากับการทำโครงการแล้ว ยังได้พัฒนาความคิด เชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ที่ไปจนถึงการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ด้วย เพราะการทำวิจัยต้องใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์ มาเข้าใจความสัมพันธ์ของข้อมูล และใช้ความคิดเชิงสังเคราะห์ร่วมกับหลักวิชา “ตีความ” ข้อมูล ผลจากการตีความ คือ ความสามารถในการสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง” (สุธีระ ประเสริฐสรรพ, 2555) การเรียนรู้เป็นการได้ ประสบการณ์เดิมจากการเรียนรู้ที่บูรณาการในรายวิชาเทคนิคการจัดการและทักษะการจัดประสบการณ์ระดับ ปฐมวัย และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนานักศึกษาของตนเอง โดยระหว่างการศึกษาประสบการณ์ วิชาชีพครูจะมีการถอดองค์ความรู้ และการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อนำความรู้ไปใช้ในกระบวนการจัดกิจกรรมใน สถานการณ์จริงในโรงเรียนที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทำให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาระบบการวิจัยสู่การ พัฒนาระบบและกระบวนการผลิตและพัฒนาครูโดยใช้โครงการฐานวิจัยโดยใช้แนวคิดจาก ผลของโครงการวิจัย Teacher Coaching และโครงการวิจัยเพาะพันธุ์ปัญญาเป็นฐาน แล้วนำมาเชื่อมโยงกับกระบวนการผลิตและพัฒนา ครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

1.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีกระบวนการของการนิเทศติดตาม การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา ระหว่างการฝึกประสบการณ์ที่โรงเรียนระดับปฐมวัย เป็นกระบวนการที่บูรณาการระบบพี่เลี้ยงที่จะมาช่วยในการ แนะนำนักศึกษาเมื่อประสบปัญหา และขาดความเข้าใจ นักศึกษาที่จัดกิจกรรมตามรูปแบบจะได้รับการนิเทศจาก อาจารย์ผู้สอน 3 ครั้งที่ทำให้คำแนะนำตามสภาพจริง มีการประเมินตนเอง และครูพี่เลี้ยงให้คำแนะนำเป็น 3 ระยะ คือ ก่อน ระหว่าง และหลัง รวม 3 ครั้ง เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ Thrope and Clifford (2003) อธิบายบทบาทของการเป็นพี่เลี้ยงโดยเปรียบเทียบกับบทบาทของการชี้แนะว่า การเป็นพี่เลี้ยงจะครอบคลุม ประเด็นต่างๆ โดยกว้างหรือทั่วไป ส่วนการมุ่งไปพิจารณาที่ทักษะหรือการทำงานบางเรื่องบางประเด็นเป็นการ เฉพาะ จะถือเป็นบทบาทของการชี้แนะ (Coaching) พี่เลี้ยงมักช่วยพัฒนาบุคลากรในองค์กรโดยเฉพาะกลุ่ม หรือ ช่วยเป็นรายบุคคลซึ่งปกติพี่เลี้ยงมักเป็นผู้มีประสบการณ์มากกว่า หรือมีความสามารถเฉพาะทางที่เป็นแบบอย่าง ให้แก่ผู้อื่นได้ และเป็นพี่เลี้ยงที่เคารพนับถือ ซึ่งต่างจากผู้ชี้แนะ คือ 1) พี่เลี้ยงมักมีตำแหน่งหรือสถานะสูงกว่าผู้รับการ ชี้แนะ ในขณะที่ผู้ชี้แนะไม่จำเป็นต้องมีอาวุโสหรือสถานะที่สูงกว่า 2) ในเรื่องความสัมพันธ์ พี่เลี้ยงเป็นแบบอย่างใน การทำงาน ในขณะที่ผู้รับการชี้แนะไม่จำเป็นต้องเลียนแบบผู้ชี้แนะก็ได้ 3) พี่เลี้ยงมักดูแลโดยทั่วไปทั้งเรื่อง การดำเนินชีวิตและการทำงาน ในขณะที่การชี้แนะเกี่ยวข้องกับบางเรื่องบางประเด็นในส่วนของการให้คำปรึกษา (Counseling) นอกจากนี้กระบวนการพัฒนาระบบพี่เลี้ยงเป็นเรื่องสำคัญ ในฐานะที่เป็นกลไกสำคัญในการสร้าง ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ซึ่งควรมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นทางการมากขึ้น มีผู้ที่ให้ข้อคิดในการพัฒนาระบบพี่เลี้ยงในรูปแบบต่างๆ ซึ่งอาจเป็นแนวคิดสำหรับการนำไปพัฒนาระบบการเป็นพี่เลี้ยงในการชุมชนการเรียนรู้ วิชาชีพได้ สอดคล้องกับ Hopkins-Thompson (2000) ให้ข้อคิดในการเริ่มต้นพัฒนาโปรแกรมพี่เลี้ยงหรือการชี้แนะ อย่างเป็นทางการว่า ควรมีการวางแผนอย่างรอบคอบ พิจารณาความต้องการขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โปรแกรมควรได้รับความเห็นชอบจากองค์กร การวางแผนเป้าหมายในการพัฒนาให้ชัดเจน การกำหนดเส้นทางในการ

พัฒนา ดังที่สมเกียรติ ทานอก และคณะ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบที่เลี้ยง Coaching and Mentoring ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังเข้าร่วมโครงการผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู มีสมรรถนะด้านความรู้อยู่ในระดับดี และด้านการปฏิบัติงานผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู มีสมรรถนะด้านการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี 2) สมรรถนะพื้นฐานด้านความรู้ของครูหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ ส่วนสมรรถนะพื้นฐานด้านการปฏิบัติงานของครูหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ ครูส่วนใหญ่มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับดี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่ครูกำหนด และส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ที่ครูกำหนดไว้ ดังนั้นการจัดกิจกรรมตามรูปแบบสรุปได้ว่ากระบวนการใช้ระบบที่เลี้ยงส่งเสริมการคิดเชิงบวกดังนี้ 1) เกิดความประทับใจที่เข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด การจัดการเรียนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) ได้มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางวิชาการ การให้คำแนะนำ และนำไปพัฒนาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กเกิดผลต่อครู นักศึกษาฝึกงานและเด็กปฐมวัยได้รับการแก้ไขปรับปรุงทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ 2) นักศึกษาออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติให้เด็กเรียนรู้ขณะทำกิจกรรมอย่างมีความสุข 3) เป็นช่วงเวลาที่นักศึกษา ครูพี่เลี้ยงและเด็กได้ปรับตัวในการเรียนรู้ร่วมกัน 4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความชัดเจน 5) ฝึกให้นักศึกษาเป็นคนเรียบร้อยมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นที่รักของเด็กเหมาะสมกับครูปฐมวัยมาก 6) ภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบของนักศึกษาด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ อุทิศและเสียสละเวลาแก่เด็กปฐมวัยเป็นอย่างดี 7) นักศึกษามีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น 8) ครูนิเทศเกิดความสนุกสนานอยากมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของนักศึกษา ได้ความรู้ดี แลกใหม่และมีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง 9) มีการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ตรงตามที่เขียน ควรส่งเสริมด้านภาษาเพิ่ม ฝึกให้เด็กกล้าแสดงออกและมีกิจกรรมให้เลือกที่หลากหลาย 10) เด็กและครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และ 11) นักศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดีจัดกิจกรรมได้หลากหลาย ควรปรับเรื่องของวิธีการเก็บเด็กและการจัดลำดับขั้นตอนในการสอนบางกิจกรรม โดยภาพรวมจัดกิจกรรมได้ดีและ เด็กและครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้เรียกว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ที่บูรณาการองค์ความรู้ทุกส่วนไว้ด้วยกัน

2. ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัยผลการประเมินอยู่ในระดับมาก สำหรับประเด็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบอยู่ในระดับ มากที่สุด เนื่องจากการใช้รูปแบบ ที่เป็นกระบวนการ Active Learning นักศึกษาให้ความสนใจมีความมุ่งมั่นใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีการวางแผนการทำงานที่เป็นระบบทั้งการกำหนดโครงการ กระบวนการวิจัย การออกแบบการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดกิจกรรม การจัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การเตรียมความพร้อมก่อนการสอน การติดตามงาน การระดมความคิดเห็น การร่วมสะท้อนองค์ความรู้ ร่วมแก้ปัญหา และเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความตระหนักรู้ มีความเอาใจใส่เด็ก มีส่วนร่วมกับกิจกรรมของสถานศึกษา สามารถปรับตัวได้กับครูพี่เลี้ยงและเด็ก มีการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากครูพี่เลี้ยงเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ในครั้งนี้จึงมีคุณค่าทั้งทางตรง และทางอ้อม ทั้งต่อตนเอง เด็ก และสถานศึกษา โครงการพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยงจึงส่งผลให้นักศึกษา เกิดความพึงพอใจในการใช้รูปแบบและเป็นแนวทาง ทิศทางในการพัฒนาการศึกษาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ข้อสังเกตในการวิจัย

1. การกำหนดทิศทางและกรอบของการบูรณาการนวัตกรรมการเรียนรู้ จะต้องมีการสร้างความเข้าใจ มีการวางแผนที่เป็นขั้นตอน การทำงานร่วมกันเป็นทีม มีความเข้าใจ และรับฟังข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ทำให้การเรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์ผู้สอน

2. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมทุกประเด็นของนวัตกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงบริบทของโรงเรียน วัยของผู้เรียน และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน กับครูพี่เลี้ยง

3. รูปแบบควรมีการวางแผนร่วมกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง จึงจะผลักดันให้กระบวนการเรียนรู้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

4. กำหนดรูปแบบของการจัดกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา ควรสัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน และสามารถบูรณาการระหว่างการจัดกิจกรรมและการสรุปได้ การกำหนดแนวคิดของรูปแบบการจัดกิจกรรมแบบโครงการ และกระบวนการฐานวิจัยควรกำหนดในแผนการจัดกิจกรรม โดยสัมพันธ์กับระยะของการจัดโครงการ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเอาใจใช้กระบวนการขยายผลการเรียนรู้และนำไปทดลองซ้ำในโรงเรียน และศูนย์เด็กเล็กในระดับปฐมวัย แต่อาจบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้เพียง 2 รูปแบบ เช่น การจัดกิจกรรมแบบ BBL กับการสอนแบบโครงการ เป็นต้น

2. ปัจจุบันให้ความสำคัญกับผู้ปกครองอาจมีการปรับรูปแบบให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กที่บ้าน อีกทางหนึ่งเพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง

3. ควรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในขั้นของการทบทวน และติดตามผลการวิจัย

กิตติกรรมประกาศ

การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครุสาขาการศึกษาปฐมวัย ประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการวิจัย รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการระหว่างดำเนินการวิจัยในทุกๆเรื่อง ขอขอบคุณครูประจำการของโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง 14 โรงเรียนที่ให้ความอนุเคราะห์สถานที่ในการดำเนินการวิจัย และเป็นครูพี่เลี้ยงที่นิตเขตติดตามให้คำแนะนำแก่นักศึกษาด้วยระบบพี่เลี้ยง ขอขอบคุณนักศึกษาศาขาศึกษาปฐมวัยที่ทุ่มเท และมุ่งมั่นในการจัดกิจกรรมจนบรรลุเป้าหมายของการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- ชลลดา ทองทวี และคณะ. (2551). **บทความการประชุมวิชาการประจำปี 2551 เรื่องจิตตปัญญาศึกษา การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์**. กรุงเทพฯ : โครงการศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทิตนา แซมมณี. (2548). **การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา.
- ทิตนา แซมมณี. (2548). **ปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน : เรื่องยากที่ทำได้จริง**. กรุงเทพฯ : อัลฟามีเลียนเนียม.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สมเกียรติ ทานอก และคณะ. (2556). **การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring สถานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1**. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเดิม. (2547). **“การสอนแบบ Research-Based Learning” ในแบบแผนและเครื่องมือวิจัยทางการศึกษา**. (หน้า 483 – 505. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธีระ ประเสริฐสรรพ. (2555). **โครงการฐานวิจัย : กระบวนการเรียนรู้ใหม่ของการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- สุมน อมรวิวัฒน์. (2546). **กัลยาณมิตรนิเทศ**. กรุงเทพฯ : ดับบลิว.เจ. พร็อพเพอร์ตี้.
- สุวัฒนา จิตต์รัตนอรุณ. (2556). **การศึกษาการนาแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านสวาย**. สุรินทร์ : โรงเรียนบ้านสวายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1.
- Gordon, S.P. (2004). **Professional development for school improvement : Empowering learning communities**. Boston : Pearson.
- Thrope, S. and Clifford, J. (2003). **The coaching handbook : An action kit for Trainers & managers**. London : Kogan Page.
-

วันรับบทความ (Received Date) : 4 เมษายน 2561

วันแก้ไขบทความ (Revised Date) : 6 กุมภาพันธ์ 2562

วันตอบรับบทความ (Accepted Date) : 12 มีนาคม 2562